

Dauwtrappen op 1 mei

Om de traditie in ere te houden organiseren we ook dit jaar op 1 mei een ochtendwandeling, gevolgd door 'spek met eieren'.

We vertrekken om 7 uur aan de nieuwe B&B van Linda en Erik in de Houtestraat nr. 5.

In de Willibrordusweg nemen we de Marktweg, vroeger 'Mètweg' genoemd omdat velen die weg gebruikten om hun groenten op de markt te verkopen.

Van hieruit hebben we een mooi zicht op het Middenveld waar enkele weken voor het einde van de Eerste Wereldoorlog een militair vliegveld werd aangelegd op bevel van de Duitse overheid. Het was de basis van de Junkers D1, het nieuwe Duitse wapen uit staal. Na het vertrek van de Duitsers viel het vliegveld al vlug ten prooi aan plunderingen. Daarna werd het door het Belgisch leger opgedoekt. Enkele Hombekenaars hebben nog steeds souvenirs ervan in hun bezit.

De Kattestraat, in 2013 nog uitgeroepen tot de mooiste straat van Mechelen, dankt haar naam niet aan het huisdier. De straat zou aangelegd zijn op 'katten', waarmee bussels hout worden bedoeld. Anderen beweren dan weer dat 'katte', opgeworpen aarde zou betekenen.

Via de Groenweg bereiken we de Zemstseweg waar ooit de Willibrorduskapel stond die door de Fransen in 1798 werd afgebrand. Parallel met de Zemstseweg komen we via de Bakenblokweg opnieuw in de Houtestraat. Buurtweg 46, ook 'Merktweg' in de Atlas der Buurtwegen, recent omgedoopt tot Tiendenweg die we volgen tot over de nieuwe Kesterbeekbrug, richting Hombekesdriesvoetweg, op Zemst gelegen, voert ons naar de Beekveldstraat.

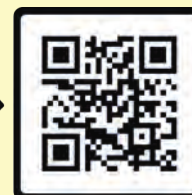

Aan de Tilburghoeve houden we halt voor de jeneverstop. Van deze leenheerlijkheid Muyselwijck waren in 1550 Willem de Clerck de Bovenkerke en Jonkheer Jan De Merode eigenaar. In 1660 kocht François van Tilborch het naar wie het cijnshof genoemd werd. Op het einde van de 18 de eeuw kwam het goed in handen van Eduard De Meester, in 1908 Mouriau de Meulnacker, in 1935 Buelens-Baetens, in 1956 Achiel Robberechts-Slachmuylders. Piessens en Ver Elst renoveerden het grondig en legden de Frans-Engelse tuin aan. Momenteel is Haesaert de bezitter van het domein.

Meer info
www.hoembeka.be
hoembeka@gmail.com

SCAN ME

Lucky Looks & co

Hombeeksesteenweg 125
2800 Mechelen

☎ 0486/95.01.95

🌐 www.luckylooks-co.be

📱 @luckylooksenco

VERS GRENSHOEVEVLEES
'ABERDEEN ANGUS'

Grenshoeve

www.grenshoeve.be

Den Boskant

denboskanthombek@gmail.com
Bosstraat 18a
2811 Hombeek
0469/64.89.91

**Open van april tot september
van woensdag tot zondag
13.00 tot 20.00 uur**

LUC VISHANDEL - TRAITEUR

VISHANDEL TRAITEUR LUC
LEOPOLDSTRAAT 6
1980 ZEMST
TEL. & FAX 015 614 144

SPAR

Hombeek

Uw Vers Specialist

V.A.C. & Partners Real Estate Advisors

Nadia Jelassi

Erkend vastgoedmakelaar Biv 503329
Zaakvoester

Houtestraat 62 B-2811 Mechelen

+32 (0)475 478 477 info@vac-online.be

www.vac-online.be

bereikbaar van maandag t.e.m. zaterdag van 8u tot 22u

**Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.**

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200
mechelen.centrum@kbc.be

Bank &
Verzekering

Wij gaan met u mee

Jan Verbergt

uit sympathie

Hombeek / Leest / Kapelle-op-den-Bos

De Jongh - Gits BV

Hombeek@argenta.be • 015/41.09.90

COIFFURE NICOLE

**Gemeentestraat 29
Hombeek**

Apotheek Asselman

**Hombekerkouter 39
2811 Hombeek
Ma-Vr 8.45-19u
Za 8.45-13u**

Proxy Leest

**Ook open op
zondagvoormiddag**

Crelan

KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN – BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEEK
TEL: 015/414819 – FAX: 015/424092
william.cornette@porfma.be

Mark Deckers
patisserie

**Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76**

De grote blok land ertegenover was een bos van de abdij van Grimbergen, dat in 1780 werd gerooid. Wat verder bezat Rembert Dodoens een zeer oud eikenbos. Rembert, buitengewoon begaafd, trok reeds op 13-jarige leeftijd naar de Leuvense universiteit om er geneeskunde, maar ook wiskunde, klassieke talen en plantkunde te studeren. Zijn eerste herbarium werd gedrukt toen hij 16 jaar was. In 1535 was hij licentiaat in de geneeskunde en begon te reizen. In Parijs ontmoette hij o.m. Andreas Vesalius. Toen hij in 1556 naar Mechelen terugkeerde, vestigde hij zich in de Augustijnenstraat en werd stadsdokter. In 1554 verscheen zijn fameuze 'Cruydenboeck' dat na de bijbel het meest vertaalde boek was. De Mechelse kunstenaar Pieter Van der Borch maakte er 715 tekeningen van planten voor.

Dodoens was ook jaren kerkmeester in de oude Sint-Pieter- en Pauluskerk ten tijde van Alva. Kort na de dood van zijn echtgenote werd zijn huis geplunderd door de Spaanse soldaten. In 1574 begon hij aan het Oostenrijks hof waar hij lijfarts werd van Maximiliaan II. Dan vertrok hij naar Leiden waar hij hoogleraar werd en stierf in 1585.

De Heiweg vormt een mooie verbinding tussen Zemst-Laar en het gehucht Hultendries op het oude tracé van Asse naar Mechelen. Voorbij het volkstuintuinpark en de vroegere herberg 'den Achtergael' bereiken we de Hultendries, oorspronkelijk een pre-Frankisch driehoekig plein, wellicht het oudste wegenknooppunt van Hombeek.

Zo belanden we weer in de Houtestraat waar ons een heerlijk ontbijt wacht.

Afspraak om 7 uur aan de Houtestraat 5
 inschrijven door overschrijving van 20 euro uiterlijk 20 april
 op rekeningnummer BE73 7332 1720 5460 van Hoembeka
 met vermelding dauwtrappen

Onze volgende activiteiten:

- Donderdag 1 mei: dauwtrappen
- Vrijdag 9 mei: lezing door Brigitte Balfourt over het Belgisch vorstenhuis
- 22 tot 29 mei: Hoembekareis Duitse Hanzesteden
- Zondag 22 juni: tentoonstelling Hoembeka "Mechelen gezien door de ogen van kunstenaars" ter gelegenheid van Hombeek kermis
- Zondag 29 juni: extra openingsdag van de Hoembeka tentoonstelling
- Donderdag 28 augustus: fietstocht
- Donderdag 11 september: daguitstap naar Maastricht
- Zaterdag 25 oktober: jaarfeest in Hof te Rhode in Diest

Mechelen gezien door de ogen van kunstenaars....

De Stad Mechelen is in voorbije jaren een bron van inspiratie geweest bij vele kunstenaars. Velen van hen hebben de stad en haar gebouwen bewonderd – zij hebben de meest artistieke taferelen op papier gezet. Iedereen met zijn eigen interpretatie en beleving – soms heel getrouw, sommigen met meer artistieke vrijheid. Meer telkens weer met hun eigen gevoel en overtuiging. Sommigen waren hier als “passanten”, anderen waren effectief inwoners van de stad en hebben deze stad ook “beleefd”. Hoe hebben zij Mechelen ervaren als inwoner en hoe hebben zij naar Mechelen gekeken? Wij volgen voor een stukje een paar Mechelse kunstenaars en ook anderen, op zoek naar de schoonheid van de Oude Stad Mechelen.

Aan de hand van een kleine tentoonstelling in de lokalen van Hoembeka ter gelegenheid van Hombeek kermis op zondag 22 juni willen wij U even meenemen in het Oude Mechelen. Soms een geschiedkundige weergave, soms een weergave van het dagelijkse leven van toen. Vele gebouwen en omgevingen zijn verdwenen, maar aan de hand van beelden opgetekend door deze kunstenaars maken wij een kleine historische wandeling in het verleden. Een kunstenaar als A. Ost heeft ook een strijd geleverd tegen de Stad. Mensen, gebouwen en gebeurtenissen vormen een rode draad in dit verhaal. Hoe zagen deze kunstenaars naar de Stad Mechelen? Geen oude foto's, maar prenten, schetsen, tekeningen en etsen zoals de kunstenaars naar de gebouwen, mensen en gebeurtenissen keken in de “Stad Mechelen” van weleer.

Een unieke wandeling door het verleden... .

Patrick

Op deze prent zijn verschillende markante gebouwen van Mechelen op een artistieke manier samengebracht. Het is een vrije interpretatie van de kunstenaar, die de mooiste gebouwen van de stad in één afbeelding wilde weergeven.

In het centrum van de afbeelding staat de Erker van het huis waar Karel Roelants, lijfarts van Keizer Karel V, woonde. Dit gebouw bevindt zich op het Sint-Romboutskerkhof en huisvest tegenwoordig de kantoren van de Kamer van Bouwnijverheid.

Aan de rechterkant zijn de huizen Sint-Jozef, De Duiveltjes en Het Paradijs afgebeeld. Deze panden staan op de Haverwerf.

Op de achtergrond is de toren van de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk te zien.

De compositie van deze gebouwen is een creatieve en artistieke interpretatie van de kunstenaar.

De prent is waarschijnlijk gemaakt door Bossuet (Madou) en dateert uit de periode rond 1850.

Ets: St-Romboutskerk
 - Kunstenaar: R. Malfait (1910-2006)
 - Exemplaar: 21/50 – getekend

Het werk toont een zicht op de St-Romboutskerk en zijn toren. Op de voorgrond staat links het Postgebouw, dat vroeger het Oude Stadhuis "Den Beyaert" was. Rechts van de rij huizen is het pand "In de Boer à la Mode" te zien, gelegen op de hoek van de Scheerstraat en de Merodestraat. Dit huis stond oorspronkelijk in de Bafferstraat (het Oude Paleis van de Grote Raad) en werd steen voor steen afgebroken en op deze locatie heropgebouwd. Op het dak is ook de "Schellekenstoren" te zien.

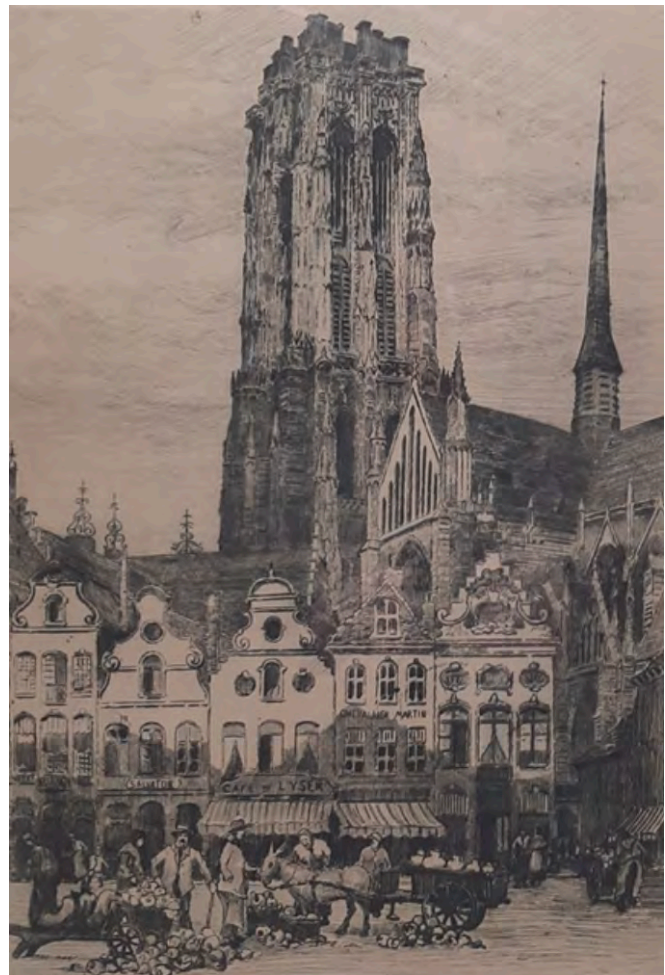
De Schellekenstoren:

De "Schellekenstoren" is een slank, spits torentje dat boven de viering van de kerk uitsteekt. In dit torentje hing oorspronkelijk een kleine "luidklok" (een schelleke) die werd gebruikt om de dagelijkse diensten van het kapittel aan te kondigen. In december 1805 was het torentje echter zo vervallen dat het moest worden afgebroken.

Pas in 1825 werd een inspectie uitgevoerd door twee ingenieurs om de heropbouw te plannen. De daadwerkelijke werkzaamheden begonnen echter pas in 1873. Op 3 januari 1874 had het torentje een hoogte van 32 meter boven het dak bereikt, maar een hevige storm blies het tijdens de bouw omver. Het viel neer op het dak van de kooromgang en de kapittelkamer. In 1875 werd opnieuw begonnen met de wederopbouw, en dit keer bleef het torentje staan tot de grote kerkbrand van 29 augustus 1972.

Voor de derde keer werd het torentje herbouwd tussen 1973 en 1974, tijdens de dakherstelling na de brand.

De aan- of afwezigheid van het torentje op het dak is te zien op verschillende historische prenten en etsen. Sommige prenten tonen het torentje, terwijl het op andere ontbreekt. Hierdoor kunnen deze prenten nauwkeurig worden gedateerd. Zo zijn er bijvoorbeeld geen torentjes te zien op prenten uit de periode tussen 1805 en 1873.

Ets: St- Romboutskerk – Ch. Foriget? Épreuve d'artiste.

Zicht op St-Romboutskerk. Op de voorste huizenrij staat uiterst rechts het huis "In de den Boer à la Mode". Deze woning werd gesloopt tijdens de afbraakwerken van het Oude Paleis van de Grote Raad en opnieuw opgericht op de hoek van de Scheerstraat en de Merodesstaat

Prent: Mechelen Grote Markt en St-Romboutskerk

Getekend Samuel Prout (1783-1852)

De Sint-Romboutstoren: een onvoltooide toren

In 1449 begon de bouw van de Sint-Romboutstoren met een ambitieus plan: een toren van 600 Mechelse voet hoog (hoger dan de toren van Ulm, die 161 meter meet). Mechelen, als een van de Zeventien Provinciën en een belangrijk stadsstaat, wilde zichzelf op de kaart zetten. Karel de Stoute had het Parlement, het hoogste gerechtshof van de Nederlanden, in Mechelen gevestigd, wat de stad een aantrekkingspool maakte voor de intellectuele, juridische en politieke elite. Tegen 1520 was de toren al 300 Mechelse voet (97,28 meter) hoog, met 513 traptreden, maar toen kwam de bouw tot stilstand.

Mechelen had namelijk nog andere grote projecten lopen, zoals het Paleis van de Grote Raad (naast de Lakenhal) en het Paleis van Margareta van Oostenrijk (Hof van Savoye). Mogelijk werd er gewoon te veel tegelijk ondernomen.

Na 1530, na de dood van Margareta van Oostenrijk, verhuisde Maria van Hongarije, de zus van Keizer Karel, de hofhouding naar Brussel. Een grote tegenslag volgde op 6 augustus 1546, toen de Zandpoort ontplofte door een blikseminslag. Veertigduizend kilogram buskruit vloog de lucht in, waardoor ongeveer 800 huizen werden verwoest en 200 mensen omkwamen.

De problemen stapelden zich op: in 1566 kwam de Beeldenstorm, in 1572 volgde de Spaanse Furie met vernielingen en terreur, en in 1580 de Engelse Furie. Tijdens deze oorlogsjaren werden alle bouwmaterialen van de toren naar Willemstad in de Noordelijke Nederlanden gebracht om daar vestingmuren te bouwen. Bovendien rees er twijfel over de stabiliteit van de toren, zeker omdat in die periode al enkele andere torens waren ingestort door constructiefouten.

Met al deze tegenslagen en onzekerheden bleef de Sint-Romboutstoren uiteindelijk onvoltooid.

Ingekleurde prent:
Cathedral Mechlin –
Vue de Malines (tekenaar
John Coney) – graveur:
Drawn & Engraved – Moon
Boys & Graves – uitgegeven
in Londen 02/08/1830.
Printsellers tp King 6 Pall
Mall.

Zicht (Schoenmarkt) voor het oude stadhuis “Den Beyaert” en St-Rombouts-kerk (optisch open getrokken aan de voorzijde). Links zien wij ter hoogte van de Steenweg nog een paar houten gevels.

St-Romboutskerk,
zicht van op de Wollemarkt

St-Romboutstoren –
Beiaardconcert in Straatje zonder
einde

Beiaard in de toren – Kanunnik G.
Van Caster

Postkaart: St-Romboutstoren en Beiaard van Mechelen – getekend door A. Ost – periode augustus 1910.
Drukkerij. Van den Bossche Mechelen

Vaak begint men met de constructie van gebouwen, maar om verschillende redenen kan het voorkomen dat deze bouwprojecten niet worden voltooid. Op de Grote Markt zijn we getuige van verschillende projecten die ooit zijn gestart, maar nooit zijn afgerond.

****St-Romboutstoren****: Het plan was om een toren te bouwen van 600 Mechelse voet hoog. De werken werden echter stopgezet op een hoogte van 300 Mechelse voet. De redenen hiervoor waren geldgebrek en vermoedelijk ook zorgen over de stabiliteit van de constructie.

****Lakenhalle****: In 1300 was Mechelen een welvarende stad, druk bezig met de lakennijverheid. Er was een plan om een grotere Lakenhalle te bouwen, geïnspireerd op het Brugse Belfort. De werken werden echter stopgezet vanwege de neergang van de lakennijverheid, mede veroorzaakt door de Honderdjarige Oorlog tussen Frankrijk en Engeland. Hierdoor werd de bouw van een Belfortoren op de Lakenhalle nooit gerealiseerd.

****Oud Paleis van de Grote Raad****: Toen de Grote Raad werd geïnstalleerd, moest Mechelen een groter gebouw neerzetten dan het bestaande Schepenhuis. Links naast de Lakenhalle werd een deel van de hal gesloopt en begon men in 1526 met de bouw van een nieuw paleis. De werken werden halverwege stopgezet in 1547. Het onvoltooide gebouw werd door de stad verhuurd aan particulieren en ambachtslieden. De reden voor de stopzetting was de verhuizing van het Hof van Mechelen naar Brussel.

Postkaart: zicht op de Halle en het nieuwe posthotel .

Prent getekend door A. Ost – periode +/- 1910 (zicht op nieuwe Keldermansvleugel - eerst Postgebouw, nadien Nieuwe Stadhuis (= derde stadhuis), Lakenhalle en Museum. Rechts achteraan zijn de contouren van de Bauwenstoren zichtbaar.

Drukkerij: Van den Bossche - Mechelen

Postkaart: De Vleeschhallekens – getekend door A. Ost (reeks Malines Typhique – periode 1910)

Op de voorzijde de Vleeshalle, op de achtergrond de torentjes van het Schepenhuis. De vleeshalle was gelegen tussen het Schepenhuis en de achterzijde van huis St-Rumoldus. Er liepen 2 straatjes: Vleeshouwerstraat en de Steenweg. Nu nog is ter hoogte van het Schepenhuis de Ijzerenleen opgedeeld in 2 straten: Steenweg en Vleeshouwerstraat.

Drukkerij: Van den Bossche – Mechelen

Rechts: postkaart: zicht op Archievenhuis (oude Schepenhuis = eerste stadhuis).

Prent getekend door A. Ost – periode +/- 1910 (zicht op Schepenhuis zijde Steenweg – rechts nog gedeelte van de achtergevel van het Vleeshuis en van het Huis St-Rumoldus. Op de voorgrond: Liedjes zangers.

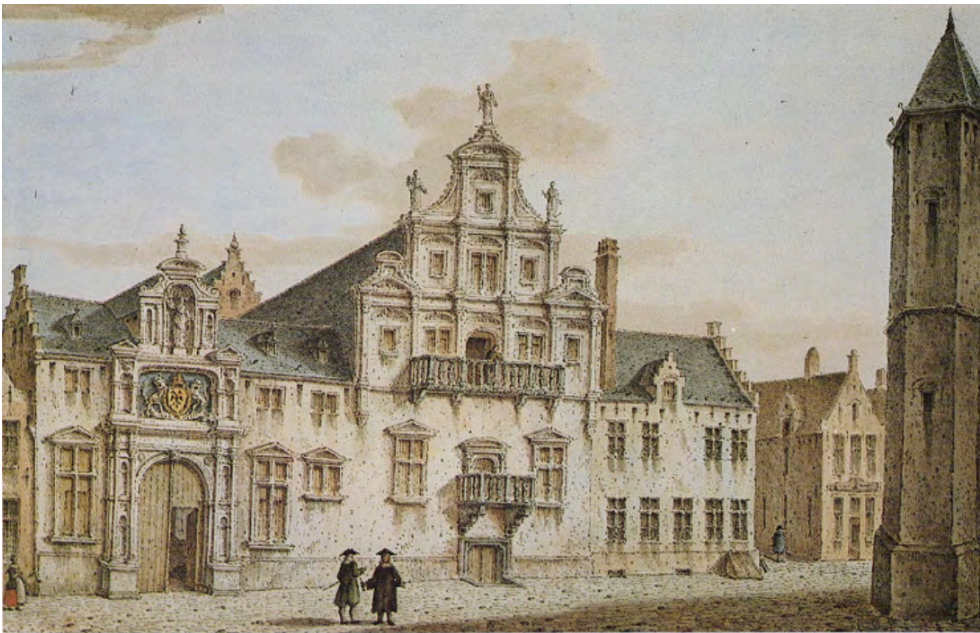
Drukkerij: Van den Bossche – Mechelen

Hieronder tekening: “ De Grootte Merkt 1580” (Huizen aan de zuidelijke zijde van de Grote Markt in de periode 1580) – Arnold Van den Eynde

Links is de gevel van de Lakenhalle nog zichtbaar en uiterst rechts het gebouw: Het Schepenhuis (Stadsarchief). Sommige gevels zijn nog duidelijk herkenbaar... . Van op de hoek Korte Bruul (links) zijn volgende huizen te herkennen: Café Pavillon Belge, Hotel “De Kraan” (bankfiliaal), “De Schaal”, “Den Beer”, “Het Varken” en op de hoek rechts: Huis “In het Suykerhuys”.

Kopie prent Gevel Den Tribunael, eertijds Den Grooten Raedt ,getekend door J. B. de Noter (1786-1855)

Er zijn ondertussen een aantal bouw-elementen toegevoegd, de verbouwing van de naast gelegen woning, de inkompoort en het grote balkon in de hoofdgevel.

Rechts: Ingekleurde ets: artist Albert Geudens (1869-1949) Vismarkt met overkapping en visbanken. De vrachtboten liggen aangemeerd aan de kade van de Haverwerf, aan de overzijde van de Dijle.

Links: Ingekleurde ets: Grootbrug Malines – Charles Bastogy (rond 1900?) Zicht op de Grootbrug met Tolhuisje – zicht van op de Vismarkt richting Grootbrug)

Kopie prent: Maison sur la Dyle (periode 1830 – 1860) tekening van J. B. de Noter ((1786-1855)

Er is een sterke gelijkenis met de prent van David de Noter (bij zoon David is de lijntekening scherper en er zijn meer details in de tekening).

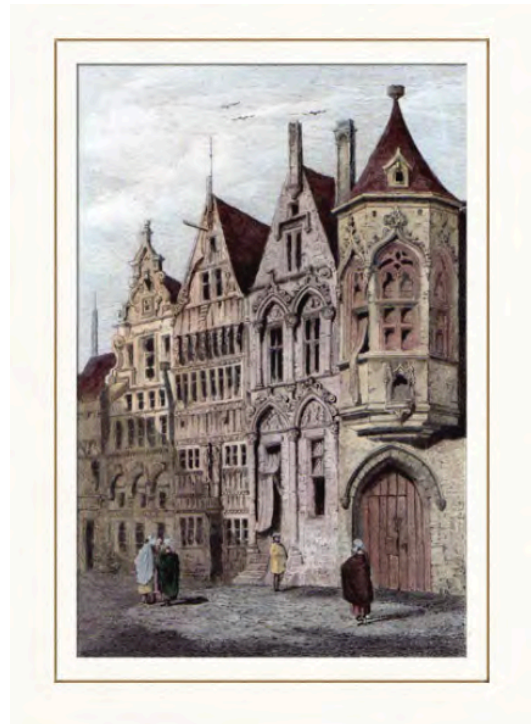
Zoutwerf, Haverwerf, Vismarkt en Tichelrij:

Buiten de stapelrechten van de wol, bezat Mechelen ook nog “de stapel” van zout, van haver en van vis. Deze economische welvaart leidde tot jaloersheid van de omliggende burens, met twisten en oorlogen tot gevolg. Antwerpenaars, Brusselaars en Leuvenaars werden in middeleeuwen net zo goed aanzien als vreemdelingen.

In 1301 verkreeg Mechelen de stapelrechten voor vis, zout en graan. Alle handelaars moesten hun koopwaar 3 dagen te koop aanbieden – pas daarna mocht men verder varen. Mechelen verwierf het monopolie op de meeste basisgoederen. Niet alleen op de Dijle, maar ook op de Zenne te Heffen hing er een ketting en was het stapelrecht van kracht. Het ongenoegen was groot bij de Brusselaars – dit alles geeft op latere datum ook aanleiding tot het graven van een rechtstreekse verbinding tussen Brussel (Zenne) en de Schelde: namelijk de Vaart van Willebroek (16de eeuw). De eerste spadesteek was in 1550 en manuele graafwerken duurden tot 1561. Aldus konden de handelaars de Mechelse belasting ontduiken.

De Dijle was voor Mechelen van levensbelang: Via Schelde, Rupel en Dijle konden schepen tot 600 ton tot in Mechelen varen. Vergelijken wij dit met de schepen van Columbus – zijn schepen hadden maar een tonnenmaat van slechts 100 ton! Vanuit Engeland en Schotland werd wol, leder en lood aangevoerd, uit Scandinavië kwam jout, uit Frankrijk wijn en uit verre landen de nodige specerijen. Uit de Rupelstreek werden bakstenen en tichels (tegels) aangevoerd. Er was zelfs een scheepswerf voor herstelling en onderhoud van de boten ter hoogte van de Waterpoort (Winketkaai). De vertrekkende schepen werden geladen met afgewerkte wollen weefsels, houtsnijwerk, bronzen en koperen voorwerpen (vooral kanonnen), stoelen en bier.

Ter hoogte van de Vismarkt en zoutwerf meerden de mosselboten aan. De mosselen werden in jutte zakken geschept en nadien met de hondenkar aan de man gebracht tot ver buiten de stad.

Haverwerf
Tekening van Samuel Prout

Vismarkt
Mosselkaai
zijde
Haverwerf

Tekening
Alfred Ost

Postkaarten "Hanswijkprocessie" door Alfred Ost (april 1912).
Drukkerij Van Den Bossche Mechelen

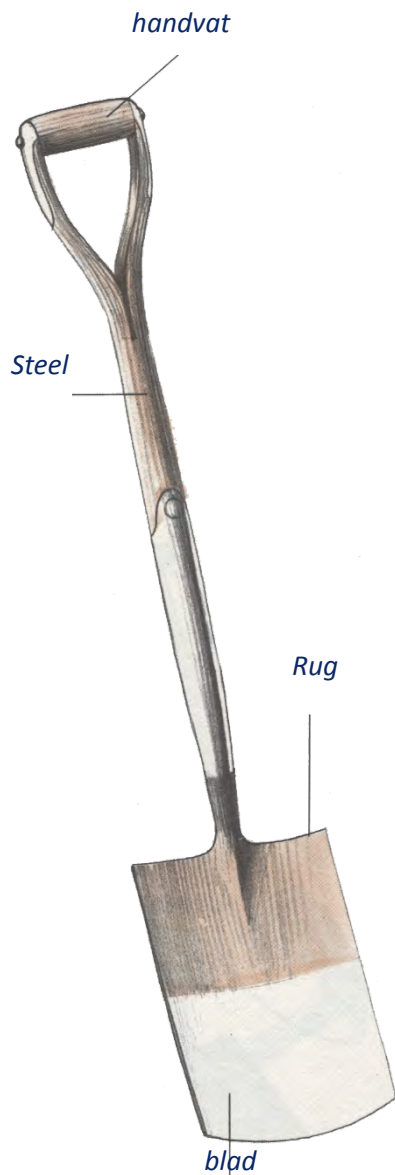
**Tentoonstelling
Mechelen gezien door de ogen van kunstenaars**

**Lokaal Hoembeka
ter gelegenheid van Hombeek kermis
Zondag 22 juni
van 14 tot 18 uur**

Extra opening op zondag 29 juni van 14 tot 18 uur

(Vergeten) Gereedschap - 2 De 'spade' en 'schop'

In het Hombeeks dialect hebben we het dan over een 'schup'.

Het blad van de spade is rechthoekig, aan de onderkant enigszins afgerond en iets bol. Soms is de rug voorzien van een iets dikkere opgelaste rug om met de voet meer kracht te kunnen zetten en ook om de werkschoen in de zool niet te beschadigen op de dunne bladrand.

In vele gebruiksvormen is een T-vormig handvat voorzien omdat de gewone ronde steel niet de extra kracht van de handen + armen naar het blad efficiënt weet over te brengen.

Deze spade is vooral bedoeld om behoorlijk zwaar werk in zware grond (klei/leem) te verrichten. Je grotere tuin ompspitten bijvoorbeeld.

Bij slijtage kan de bladrand met een vijl weer wat aangescherpt worden. Zij die beschikken over een machinale slijpsteen kunnen hiermee extra scherpte aan de bladrand bekomen en die zo zorgvuldig en optimaal herstellen. De bladrand kan bij het graven behoorlijk wat schade oplopen als steenresten, porselein of metalen (die door vorige generaties in de grond begraven werden als onzichtbare obstakels) geraakt worden.

Na gebruik wordt een spade ALTIJD gereinigd en voorzien van een lichte olielaag.

TIP

Bewaar oude, afgewerkte olie (van je grasmaaier bijvoorbeeld) en met een oude verfborstel kan je het blad perfect van een oliefilm voorzien en zo je spade (zeg maar 'SCHUP') met zeker 10 jaar verlengen qua levensduur.

Trouwens een verroeste spade heeft geen vlotte glijervaring wanneer je ze in de grond duwt en vraagt extra lichamelijke inspanning.

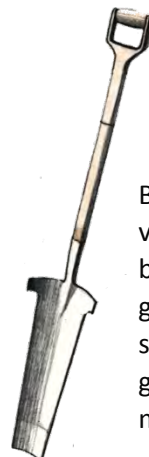
Spades/Schoppen heb je in diverse soorten, modellen en afmetingen.

1 Tuinspade

Deze spade is qua uitzicht prefect vergelijkbaar met de gewone spade. Ze is wel in iets lichter materiaal uitgevoerd en kent daardoor haar beperking tot licht tuinwerk.

2 Plantspade

Bij deze spade zorgt de verhouding tussen lengte en breedte van het blad dat het graven van een betrekkelijk smal toelopend gat gemakkelijker verloopt dan met een klassieke tuinspade.

3 Ballastschop

De ballastschop is, zoals de naam al doet vermoeden, ideaal voor het verrichten van zwaar schepwerk. De oerdegelijke constructie van de ballastschop maakt dat deze grote hoeveelheden grond, grind en ander los materiaal kan opscheppen. De tapse variant is bedoeld voor licht graafwerk.

Tapse ballastschop

4 Schepbats

Dit type schop heeft een essenhouten steel. Is geschikt voor het verplaatsen van veel zand en aarde. Door de maat van de bats is het mogelijk om meer volume tegelijk te dragen. Het is de voorloper van de zandschop. Soldaten hebben (hadden vooral vroeger) een kleine variant van dit type om zich in oorlogsgebied snel en doeltreffend te kunnen ingraven ter camouflage. De punt zorgt ervoor dat je ook in bosrijke omgeving vlot tussen onkruid, lichte begroeiing en door kleine wortels de grond kan vrijmaken.

5 Zandschop

In Hombeek spreken ze wel eens over een 'Troefel'.

Een zandschop heeft een licht gebogen steel om het opscheppen te vergemakkelijken. De buiging zorgt ervoor dat de schop goed in evenwicht ligt en dat je minder kracht nodig hebt bij het scheppen. De steel van een zandschop is 130 cm lang zodat je zo weinig mogelijk moet bukken. De meest gebruikte houtsoort voor schopstelen is es. Dit hout is heel sterk en toch flexibel genoeg. In mindere mate komt ook beuk voor.

De kleinere variant van dit type schop is de 'kabelschop' of door de arbeiders/techniekers van dienst omschreven als de 'Geitennek'.

Dit gereedschap laat toe om in een gegraven geul voor buizen en kabels in de diepte nog de restanten van de brede schop te nivelleren en zodoende alles simpel en zonder afkalvende geulwand op juiste diepte te brengen.

Toponymie / Etymologie – 2

Onze woorden/namen hebben een lange geschiedenis achter zich. Voortdurende aanpassingen en veranderende omstandigheden hebben voor velen onder ons ervoor gezorgd dat we helemaal niet meer weten waar ze vandaan komen.

Hultendries - Dries

In het Hombeek kennen we uiteraard de huidige Hultendries en Driesstraat.

De algemene betekenis voor '*HULTENDRIES*' (oudere schrijfwijze was '*HULTENDRIESCH*'/'*DRIESCH*') werd al opgetekend anno 1359):

Pleintje en aanpalende landerijen.

Ook wel te omschrijven als gehuchtplein of driehoekig graspleintje op een driesprong van wegen.

De vorm '*hult*' is een verouderde taalvorm voor '*hout*'.

Aan de basis zou het woord '*THRIUSCA*' liggen dat als betekenis staat voor '*tijdelijk rustende akker/op krachten komende akker*'. Voor een gelijklopende betekensevolutie vergelijk je best met het Griekse '*τρώω*' 'ik mat af, put uit', '*τροσι-βιος*' 'het leven uitputtend', Oudslavisch *traviti* 'opteren', *trava* 'tuin', Russisch *trava* 'gras'. De betekenis van '*dries*' zou dan oorspronkelijk geweest zijn '*opgeteerde, uitgeputte akker*' en dit conform met de betekensevolutie in het Germaans is te vergelijken met die in het Slavisch.

Daar het vooral schrale, weinig vruchtbare gronden waren die lang *dries* bleven liggen, heeft het woord secundair de betekenis '*schrale weide*' (die permanent dries ligt) aangenomen.

Dergelijke '*driesen*' waren, evenals de straten, heerlijk, later gemeentelijk bezit. De met gras begroeide dorpsdriesen waren, zoals men op oude kaarten (de Ferraris-kaart bijvoorbeeld) kan zien, met bomen beplant en er was vaak een waterpoel, die ongetwijfeld dienst deed als drinkplaats voor het vee.

Personen die drager zijn van de familienaam Vandendriessche (ongeacht de schrijfwijze) kunnen er zeker van zijn dat hun verre voorouders, toen familienamen in zwang kwam, in de buurt van een 'dries' woonden en bij anderen als die van 'den dries' bekend waren.

Door de eeuwen heen ...

1359 → te Zemze bi den hoeltenendriesche
1369 → holtenendriesch
1400, 1460, 1461 → holtenendriesch
1533, 1538 → den hultendriesch
1544 → aen den heultendryes
1608, 1625 → aen den hultenendriesch
1627 → aen den huelten driesch
1625, 1673, 1674 → aen den houten driesch
1687-1694 → aen den auten driesch
1704 → den halten driesch
1712-41 → den heulten drisch
1725 → aen den hulteren dries
17e -18e → passim bij den Hulten driesch, — aen den Hultenen driesch

HULTENDRIESCHSTRAAT

1458 → op den hultendneschstrate
1528 → aen die holtendrieschstrate

BRONMATERIAAL: Toponymica XI/2 / POPP-kaart / Digitale Bibliotheek der Nederlandse Letteren / Etymologisch woordenboek / Wikipedia

Ons Hombeeks dialect - Echt "Oembeiks"

Eddy Solie is al even bezig oude Hombeekse woorden te verzamelen en deze op zijn "Oembeiks" in te spreken.

Op de website van Hoembeka, rubriek dialect, zijn deze woorden, nu al bijna 1000, te bekijken en te beluisteren.

Hoembeka is, volgens de Universiteit Gent, blijkbaar de enige in België die de oude dialectwoorden niet enkel uitgeschreven bewaard, maar deze ook in gesproken versie weergeeft.

Bekijk en beluister het op onze website

www.hoembeka.be

SCAN ME

Lidgeld Hoembeka

Een aantal leden hebben hun lidgeld nog niet betaald.

Deze leden ontvangen een herinneringsbrief samen met deze nieuwflash.

Onze kampioen is terug

De nu 87-jarige wielervedende is na vele jaren terug in Hombeek, waar zij verblijft in Longaevitas in de Bankstraat.

Victoire Van Nuffel is geboren op 7 oktober 1937 aan de Mechelseweg. Haar vader had in Mechelen een fietsenwinkel.

Nadat de Belgen de Zennebrug hadden opgeblazen en tevens het dak van de woning zo erg beschadigd was dat het huis onbewoonbaar was, kreeg het gezin in de wijk galgenberg in Mechelen een sociale woning. Haar vader was gedeporteerd naar Duitsland om daar in de fabrieken te werken. Vader leerde er iemand kennen waarmee hij ook een kind kreeg zodat het huwelijk met Josefina Van Crombruggen gebroken was.

Victoire liep eerst nog school in Mechelen maar bij haar terugkeer in Hombeek kreeg ze van de nonnen het verwijt dat ze 'in 't stad' niet veel had geleerd. Eigenlijk wou ze kokkin worden maar begon reeds op haar veertiende te werken in de dekenfabriek Thierry, naast de Kruidtuin.

Het is in die fabriek dat Victoire geconfronteerd werd met de ongelijkheid tussen man en vrouw. Zij moest er zware arbeid verrichten voor 3,75 frank per uur terwijl de jongemannen 12,50 frank kregen. Het is die oneerlijkheid dat van haar een echte feministe maakte. Daarna begon Victoire te werken bij baron Empain in Battel. Van mevrouw Empain kreeg zij een kaartje waarmee ze levenslang de metro gratis mocht gebruiken. Victoire vertelde ons

ook hoe zij daar in Battel Vlaamsgezind geworden is, vooral omdat de zus van de baron, Louise Empain, gehuwd met generaal Denis, neerkeek op de Vlamingen en hen zelfs strafte als ze volgens haar onvoldoende respect toonden voor hun aristocratische houding.

Haar eerste fiets was een sterk gehavende, achtergelaten door de vluchtelingen. Omdat haar grote passie het wielrennen was reed ze reeds mee op de piste van Walem, waar ze nog dikwijls trainde met drievoudig wereldkampioen Rik Van Steenbergen. Victoire wou zich aansluiten bij de vermaarde veloclub bij Carlo Philips, door iedereen gekend als 'Charel van den Haas', maar dat werd haar geweigerd. Dan maar contact opnemen met de Belgische Wielerbond maar ook dat lukte niet. Erg teleurgesteld maar vastberaden door te gaan kreeg ze van het UCI een vergunning waarmee ze in het buitenland kon deelnemen aan koersen. De wedstrijden voor vrouwen die in België werden georganiseerd waren niet officieel erkend. Victoire won het Belgisch kampioenschap op de weg op haar negentiende in 1956. Ook de drie volgende jaren werd ze kampioen van België. Pas in 1959 werd het kampioenschap officieel. Het vond plaats in Antwerpen. Victoire Van Nuffel was dus de eerste Belgische kampioene op de weg! Bij de ploeg Flandria werd ze geleid door Briek Schotte.

"De fietsen van Flandria waren heel sterk en duurzaam, wat eigenlijk niet nodig was maar de Belgen maakten ze nu eenmaal zo. Alhoewel ik een goede verstandhouding had met Briek Schotte ging ik er toch weg en trok naar Parijs, waar ik mij aansloot bij de Franse ploeg Helyette-Leroux-A. C.C.B., ook de ploeg van o.a. Jacques Anquetil. In Frankrijk stond het vrouwenwielrennen al veel verder dan in België. Voor het baanwielrennen werd

ik getraind door oud-wereldkampioen Louis Gerardin (1912-1982), ooit nog de vriend van Edith Piaf. In Parijs bleef ik slapen bij mensen wiens dochter ook koerste, nl. Lily Erts. Alle grote filmsterren van toen hadden een fiets van Erts maar de coureurs zelf niet omdat ze te duur waren.

In 1958 had het eerste wereldkampioenschap plaats in Reims. Het werd gewonnen door de Luxemburgse Elsy Jacobs. Ik vertrok als eerste voor de spurt voor de tweede plaats maar twee Russinnen versloegen mij nog net op de eindmeet. Datzelfde jaar nam ik revanche en werd als eerste Belgische vrouw Europees kampioen. De volgende jaren won ik meer dan honderd wedstrijden in Frankrijk en Italië."

Halverwege de jaren 60 kreeg Victoire af te rekenen met blessures, wat natuurlijk een weerslag had op haar prestaties. In 1966 besloot zij om er mee te stoppen, hoewel ze nog een mooi contract in Italië aangeboden kreeg als koersdirecteur, waar ze niet op inging.

Victoire verhuisde naar de kust, naar Blankenberge, waar ze een jaartje in een café werkte. Daarna begon ze haar eigen zaak, café Central, in Zeebrugge, aan de oude vismijn.

"Het was een groot café met kamers waar toeristen,

vooral Engelsen en zeelui maar ook plaatselijke bewoners logeerden, een soort B&B avant la lettre. Het was een zeer goede, florerende zaak, waar tal van bekende figuren over de vloer kwamen vanwege mijn wielerverleden en de ligging, vlakbij de vismijn. De bekende filosoof Etienne Vermeersch, Jaak Rogge, tal van bekende voetballers, zoals Lei Clijsters met de toen nog kleine Kim, wielerveden zoals Eddy Merckx, politici en vele andere bezochten de zaak hie."

Linda Van Van Crombruggen, haar achternicht, deed er in haar jeugd enkele jaren vakantiewerk en kwam er daarna nog heel veel op bezoek. Eenmaal met pensioen verhuisde Victoire naar haar huis in Zeebrugge.

"Zelf bewoonde ik dan het gelijkvloers en de twee appartementen boven werden verhuurd. Dat huis werd een waar museum met voorwerpen afkomstig van de scheepvaart maar ook van de vele herinneringen uit mijn wielerveerloopbaan. Het was Linda die de idee opperde om weer te keren naar haar geboortedorp, dicht bij haar familie. In het begin was het wel wennen en afscheid nemen van de vele souvenirs maar nu kan ik er mij beter in stellen. Het ouder worden brengt nu eenmaal veranderingen mee maar het is hier best aangenaam. Wel vind ik het spijtig dat er hier geen wielervedstrijden meer zijn. Ooit was het anders. Vorig jaar ben ik met Linda in Izegem nog naar de start van het Belgisch Kampioenschap voor vrouwen geweest. Het was een mooi moment als ik samen met Lotte Kopecki op het podium mocht staan. Nu volg ik het wielerveden nog op televisie en verder heb ik mijn hometrainer hier nog."

Victoire VAN NUFFEL kampioene en feministe

Geert Clerbout

Met deze bijdrage schets ik het portret van een Hombeekse dame met betekenis, ooit ook in de sportwereld.

Victoire Van Nuffel was iemand die onverschrokken uitkwam voor haar mening, opkwam voor haar rechten en leefde voor haar idealen. Het was een moeilijke tijd waar vrije meningsuiting nog niet door iedereen werd aanvaard. Als lesbienne kende ze geen schaamte en ze schaamt ze zich nog steeds allerminst voor haar geartheid: een feministe avant-la-lettre. Dit is het portret van een onverzettelijke sterke vrouw, en daarenboven een grote wielerkampioene.

Een jong meisje in een klein dorp

Victoire Van Nuffel werd in Hombeek geboren op **7 oktober 1937**. Samen met haar broer **Paul** woonde ze in Hombeek dorp bij de ouders **Rik Van Nuffel** en **Josephine Van Crombruggen**. Vader Van Nuffel hield in Hombeek een fietswinkel open. Het is dus niet verwonderlijk dat Victoire al snel op de pedalen stampde. Van kindsbeen af werd ze gegrepen door de koersmicrobe.

Haar grootouders in Hombeek warden 'Den Do' (**Van Crombruggen**) en Victoire (**Fierens**), alias 'Toeër van den Do,' haar meter. Ze woonden op de Mechelse weg in de lage witgekalkte huizen, op de plaats waar laatst het postkantoor is geweest.

Victoire Van Nuffel voor de gevel waar ooit haar geboortehuis stond, in Hombeek dorp

Als klein meisje trok ze vooral met de jongens op om haar krachten te meten. Zo trok ze regelmatig mee op perenjacht. De kinderen sprongen dan over de Leibeek om fruit te stelen bij **Tsjekke Trien**. Hoewel ze daar steevast werden opgewacht door een grote scheper, haalde het lef het doorgaans van de angst en was geen perenboom veilig.

Toen het Belgische leger in mei 1940 de Zennebrug opblies om de Duitse opmars te stuiten, moest niet enkel de brug, maar ook het dak van het huis van de familie Van Nuffel eraan geloven. In Hombeek blijven was nu onmogelijk geworden en het gezin verhuisde naar Mechelen. De Galgenberg werd hun nieuwe thuis. Victoire keerde toch nog vaak terug naar haar geboortedorp. Om naar haar grootouders te gaan, moest ze passeren langs het 'boske'. Dit was een stuk bos tussen de Zennedijk en het gebied waar zich nu het industrieterrein Mechelen-Zuid bevindt. Het is op die plaats dat ze voor het eerst heeft geleerd hard op de trappers te lopen. Het was er altijd zo donker en zo stil, dat iedereen er schrik had. Om dat stukje van de route zo snel mogelijk te passeren, reed Victoire er altijd zo snel ze kon op haar fiets. Omdat ze nog steeds te jong en te klein was om op eigen houtje van de Galgenberg naar Hombeek te trekken, werd de toekomstige kampioene steeds vergezeld van een ouder iemand. Op een dag vertelde haar wandelgezel haar dat als ze drie zwarte katten zouden opmerken, ze dadelijk een vieze man met slechte intenties tegen het lijf zouden lopen. Tegen de tijd dat ze goed en wel door het 'boske' stapten, werd de derde zwarte kat opgemerkt. Niet veel later kwam er inderdaad een man op hen afgewandeld. Nooit van haar leven heeft ze zo snel gelopen. Als later bleek dat de man in kwestie een vriend aan huis was bij de grootouders van Victoire en ze besepte dat hij helemaal geen onguur persoon

was, heeft ze naar eigen zeggen haar geloof in het kwade en de duivel opgegeven.

De familie Van Nuffel had het niet te breed en haar vader was tijdens de oorlog in Duitsland te werk gesteld. De jonge Victoire was dan wel verplicht zeer jong de handen uit de mouwen steken. Op haar veertiende werkte ze reeds in de Mechelse dekenfabriek Thierry. Ze verdiende er toen 3,75 frank per uur. Haar compagnon was een oudere, sterke vrouw waarmee ze de nieuwe dekens moest uitrekken. Het is daar dat ze haar schouders heeft kapotgewerkt. Het is ook in die fabriek dat haar ogen zijn opengestaan voor de harde realiteit. Ze heeft er kennisgemaakt met de ongelijkheid tussen man en vrouw. Op een gegeven ogenblik ontving ze een nieuwe collega. Een jonge man die ze bij manier van spreken makkelijk onder één arm kon dragen. Werken kon hij niet. Toch verdiende die kerel 12,5 frank per uur, terwijl zij het met amper één vierde van dat bedrag moest stellen. Die ongelijkheid heeft ze nooit kunnen aanvaarden. Later is ze altijd blijven opkomen voor de rechten van de vrouw. Dat engagement ging zo ver dat ze begin jaren '90 in Brussel mee op de barricades klom om de abortuswet gestemd te krijgen. Die optocht was één van de meest legendarische betogingen die ons land heeft gekend, wat uiteindelijk leidde tot de minikoningskwesitie en het tijdelijke aftreden van koning Boudewijn. De Hombeekse was een feministe avant-la-lettre. Elk jaar staat ze op 11 november, ook dit jaar weer, achter de toog op de nationale vrouwendag. En ook op de jaarlijkse lesbiennedag neemt Victoire ieder jaar actief deel aan het feestgebeuren.

Pionier van het dameswielrennen

Van jongs af aan had Victoire Van Nuffel één grote droom: wielrennen. Ze moest en zou 'coureur' worden. Hoewel vrouwen in die periode nog niet werden toegelaten in het Belgische wielermilieu, dreef ze haar wil toch door. Eerst probeerde ze in Hombeek toe te treden tot de grote 'véloclub' van "Den Haas" van Carlo Philips. Die wou haar echter niet inlijven, aangezien koersen niets voor vrouwen was. Ook bij de Belgische Wielrijders Bond (BWB) ving ze bot. De bond weigerde haar een vergunning te verlenen, maar toch ging ze van start in talloze koersen. Dat kon omdat ze in Parijs bij de UCI een internationale wielervergunning had verkregen. Ze kon met die licentie dan wel enkel in het buitenland aan de slag. In België werden in die periode voor vrouwen toch nog geen deftige wedstrijden georganiseerd. In sneltreinvaart werkte ze zich op in het wielermilieu. Haar carrière kwam peilsnel van de grond toen ze in 1956 op 19-jarige leeftijd het onofficiële Belgische kampioenschap op de weg won.

Als jongeling behoorde ze bovendien tot de absolute pioniers van het internationale vrouwenwielrennen. Met de Luxemburgse **Elsy Jacobs**, die in 1958 als allereerste wereldkampioene werd, de Françaises **Renée Ganeaux**, **Andrée Vaudel** en **Madeleine Genta**, **Beryl Burton**, Groot-Brittannië, en ook de Belgische viervoudige wereldkampioene **Yvonne Reynders**, heeft **Victoire Van Nuffel** het dameswielrennen van het eerste uur mee kleur gegeven. Dameswielrennen was echter een tak die maar moeilijk tot ontwikkeling kwam. Ondanks de grote successen van Yvonne Reynders, kreeg de sport niet de aandacht die ze verdiende. Omkadering was er amper, laat staan volgwagens. Wanneer een renster in de begindagen met materiaalpech kreeg te kampen, betekende dat onvermijdelijk opgave. Reservefietsen, mecaniciens of verzorgers, dat was voorbehouden aan de mannen.

Succeskanon Van Nuffel

Als er op Victoire Van Nuffel een type moet worden geplakt, was ze een spurtbom. Maar ééntje met ballen aan haar lijf. Ze bezat het typsiche Flandrien-karakter: afzien, doorbijten en sterven stond voor haar gelijk aan genieten. Ze zei zelf dat **Briek Schotte**, in het wielermilieu aanschouwd als 'de laatste echte Flandrien', haar graag zag omdat ze "op haar chique kon bijten".

De allereerste officiële kampioene van België

In 1958 koerste ze zichzelf de geschiedenisboeken in door het eerste echte Europese Kampioenschap te winnen. En ook in België was ze de kampioene van de pioniers. Omdat het officiële Belgische Kampioenschap pas in 1959 werd georganiseerd voor vrouwen, hielden de dames voordien een onofficieel BK. Dat won ze drie keer op rij, in 1956, '57 én '58.

In Antwerpen voegde ze op 28 juni 1959 bovendien ook het eerste erkende Belgische kampioenschap aan haar palmares toe. Na haar overwinning werd ze ontvangen op de Belgische bond, waar ook **Carlo Philips**, de man die haar destijds niet wou inlijven in de Hombeekse wielclub, aanwezig was. Het gaf haar een plezierig gevoel.

In 1957 startte ze bovendien in de eerste Ronde van Frankrijk voor dames, hoewel die koers nog niet officieel werd erkend. Ze bedwong er onder meer de Col de la Madelaine en de Tourmalet. Klimmen was echter niet haar specialiteit. Ze reed de Ronde uit, maar behaalde geen ereplaats. Het zou overigens tot 1986 duren vooraleer er een officiële Tour voor vrouwen werd georganiseerd.

Als spurtster is het niet verwonderlijk dat Van Nuffel haar geluk waagde op de piste en ook daar presteerde ze meer dan behoorlijk, met onder meer een nationale titel in 1959. Baanwielrennen is een specialiteit, een discipline die niet enkel met de benen wordt gereden. Zij heeft de stiel geleerd op de wielersbaan van Walem, waar ze vaak trainde met drievoudig wereldkampioen op de weg **Rik Van Steenbergen**. Baanwielrennen stond toen ook veel hoger aangeschreven dan vandaag. In 1959 won Victoire het Belgisch kampioenschap op de piste in de legendarische **Stade Vélodrome de Rocourt**, nabij Luik.

Victoire Van Nuffel schittert in haar Europese kampioentruï op de Vélodrome de Rocourt.

Er konden destijds meer dan 40.000 toeschouwers in de wielertempel. Bovendien werd het

wereldkampioenschap baanwielrennen er georganiseerd in 1950, '53, '67 en '75.

Het wereldkampioenschap

Onze Hombeekse kampioene heeft verscheidene malen deelgenomen aan het wereldkampioenschap op de weg, maar nooit heeft ze de titel behaald. Tweemaal is ze er dichtbij geweest, maar telkens moest ze op de streep genoeg nemen met een plaats net buiten de topdrie. In Reims, op het allereerste wereldkampioenschap dat voor vrouwen werd georganiseerd, had ze op een haar na de zilveren plak mee naar huis gebracht. Ze had eerder dat jaar de Europese titel al op haar naam geschreven en hoewel ze nog een “bleuke” was, startte ze toch als één van de té kloppen favorieten. Helaas moest ze in de spurt voor de tweede plaats het onderspit delven voor de Russische meisjes **Novikova** en **Loukchina**. Elsy Jacobs ging er eerder al op haar eentje vandoor en behaalde het goud, Victoire moest genoeg nemen met een vierde plaats. Een jaar later had ze maar één doel: wereldkampioene worden. En misschien was ze er nog dichterbij dan het jaar voordien. In de gietende regen ontsnapte ze met een select groepje. Als sprintster wist ze dat ze een goede kans maakte om met de eindzege aan de haal te gaan. Het natte wegdek zorgde echter voor een onverwachte wending. Een valpartij deed de koplopers de das om en de eerder geloste Yvonne Reynders ging met de overwinning aan de haal.

De Belgische WK-selectie van 1960 in Leipzig. Uiterst links staat Victoire Van Nuffel.

Later heeft ze eigenlijk nooit meer kunnen schitteren op een WK, zeker niet nadat ze in 1960 op de **Saksenring** in **Leipzig** een miserabel kampioenschap reed. Veel Belgen juichten na de legendarische zege van **Rik Van Looy** bij de mannen, maar Victoire Van Nuffel zat in zak en as nadat ze in de koers voor het eerst in haar carrière werd geveld door artrose. Het wereldkampioenschap leek haar dus niet te liggen. Het is dan ook de enige belangrijke titel die ze niet achter haar naam wist te schrijven. Voor het overige fietste ze een indrukwekkend palmares bij elkaar.

In Franse loondienst

Wielrennen in die dagen was niet hetzelfde als nu. Dames werden niet als volwaardige atleten beschouwd. Zij dienden enkel om geld in het bakje te brengen. Van de Ronde van Vlaanderen, Parijs-Roubaix of Milaan-San Remo voor dames was nog geen sprake. Wat van dames aanvankelijk werd verlangd was het volgende: voor de profrenners van start gingen, mochten de dames op verschrikkelijke wegen een criterium afhaspelen, zodat de menigte kon juichen en lachen, en uiteraard... toegangsgeld kon betalen. Toen dit pleziertje voorbij was, was het tijd voor het echte werk, de mannenkoers. Bovendien moesten alle dames instaan voor eigen vervoer, materiaal, verzorging,.. In dat opzicht was er een hemelsbreed verschil tussen het dameswielrennen in België en dat in Frankrijk of Italië. Daar werden professionele ploegen voor dames in het leven geroepen en kon de sport zich ten volle ontwikkelen. Het is ook om die reden dat Victoire na enkele jaren België en de **Flandria**-ploeg van Briek Schotte vaarwel zei en haar heil ging zoeken bij het Franse **ACBB-Leroux-Helyett** van **Jaques Anquetil** en **André Darrigade**.

Victoire na haar overwinning in het (onofficiële) kampioenschap van België in 1957

In die periode onderhield ze ook een relatie met een Parisienne, eveneens een renster. Het is ook toen dat Victoire kennismakte met de legendarische **Louis "Toto" Gerardin**. Hij was niet alleen de ex-vriend van **Edith Piaf**, maar maakte ook furore door éénmaal wereldkampioen en acht keer Frans kampioen op de baan te worden. Het is met hem dat Van Nuffel haar kwaliteiten als 'pistier' in de Parijse vélodrome ten volle tot ontwikkeling bracht. Verhuizen naar Frankrijk heeft onze kampioene deugd gedaan, zowel op persoonlijk als op professioneel vlak. Het materiaal was er veel beter en de organisatie tot in de puntjes uitgekiend. Ze behaalde de éne overwinning na de andere bij onze zuiderburen en ook in de Italiaanse wedstrijden behoorde ze tot de absolute toprensters. Bovendien werden er in Frankrijk en Italië niet enkel de

mooiste ritten, maar ook de bestbetaalde koersen gereden, terwijl België achterop hinkte. Om aan te tonen hoe de Belgische mentaliteit ten opzichte van vrouwenwielrennen was, volgende anekdote: toen Victoire vanuit Brussel met de trein wou vertrekken om te koersen in Italië, werd ze tegengehouden door de douane. Die wilde maar niet geloven dat een vrouw wielrenster kon zijn. De douaniers verdachten haar van drugsmokkel en wilden haar fiets demonteren, om de buizen te controleren. Wanneer ze haar wielerslicentie bovenhaalde, werd Vic bovendien verdacht van valsheid in geschrifte, omdat die vergunning nooit echt kon zijn, volgens hen. Pas na veel gehakketak kon Victoire de mannen overtuigen, en kon Van Nuffel alsnog op de trein springen.

Terug naar Briek?

Hoewel ze er niet alleen op professioneel gebied, maar ook op persoonlijk vlak het geluk heeft gevonden, stond het Parijse (koers)leven niet altijd gelijk aan rozengeur en maneschijn. Victoire had er ook af te rekenen met problemen. Zo was ze bij haar aankomst in Frankrijk de taal niet machtig. Dat leverde echter niet alleen ongemakkelijke of gênante, maar ook grappige situaties op. Zo zag ze langs de weg reclameborden van "Martini" en "Saint-Rafaël", twee aperitiefdrankjes. Maar ook werd er reclame gemaakt voor "Rasurelle". Op café bestelde Victoire Van Nuffel bijgevolg een *rasurelle*, waarna de ober haar vriendelijk duidelijk maakte dat ondergoed niet drinkbaar was...

Ook op professioneel vlak liep niet alles op wieltjes. In het peloton had ze moeite om haar plaats te vinden. De andere dames konden haar namelijk makkelijk in de tang nemen, andermaal omdat ze aanvankelijk geen Frans sprak. Bovendien reed ze dan wel met beter materiaal, in de Vlaamse koersen had ze dikwijls af te rekenen met pech. De Franse fietsen konden niet optornen tegen het geweld van de Vlaamse kasseien. Nooit heeft ze meer materiaalpech gehad dan in haar Franse periode. Op een goede dag nam ze de telefoon en belde ze Briek Schotte op. Of ze niet mocht terugkeren naar Flandria? Schotte antwoordde ludiek: "Vic, je bent hier uit vrije wil weggegaan. Blijf hier uit vrije wil weg." Terugkeren was dus geen optie. Toch is Schotte haar altijd blijven volgen en helpen. Hij heeft haar via allerlei achterpoortjes gedurende haar hele Franse loopbaan voorzien van deftig materiaal voor de Vlaamse wegen. In zijn café op de markt van Kortrijk heeft ze bovendien nooit één cent moeten betalen. Na haar succesrijke periode bij ACBB-Leroux-Helyett verkaste Victoire Van Nuffel naar een andere Franse ploeg, **Saint-Rafaël**. Nadien reed ze nog voor de Franse superploeg **Peugeot**.

Geld

Rijk worden kon een vrouw niet van het fietsen. Belgische rensters konden zich, ondanks de vele successen van onze landgenotes op het internationale toneel, niet professioneel toeleggen op hun sport. De dames kregen startgeld en premies, maar geen vastgelegd basisloon. Het startgeld kon soms hoog oplopen, zeker in Frankrijk en Italië. Maar ook hier, in België. Zo kreeg Van Nuffel 1.500 Belgische frank om te starten in het nationaal kampioenschap van 1959, dat ze ook won. Om premies op te strijken moest een renster sowieso in de topdrie eindigen. Veel poen viel er dus niet te rapen met het wielrennen. Vandaar dat Victoire tijdens haar koerscarrière in de wintermaanden steeds heeft gewerkt.

overwinning in het BK 1959

Jarenlang heeft ze in Battel arbeid verricht op het buitenverblijf van de familie **Empain**. Die familie verwierf aanzien aan het eind van de 19e en het begin van de 20e eeuw door de aanleg van spoorwegen, metro's en tramlijnen in het buitenland. Bovendien werd de 'Banque Empain' opgericht en stichtte de baron in Egypte de visionaire stad Heliopolis.

Aangezien **baron Edouard Empain** door al deze projecten meer in het buitenland resideerde dan thuis, woonden voornamelijk zijn moeder en twee zussen op het kasteel. Zeker zijn jongste zus,

Louise Empain, die getrouwd was met **generaal Denis**, zwaaide er de plak. Twee keer is Louise Empain, in de volksmond beter bekend als 'madame Denis' naar een wielervedstrijd komen kijken, om Victoire aan het werk te zien, maar toch was hun relatie allesbehalve goed te noemen. Louise Empain was een echte aristocrate die neerkeek op het gepeupel en ondanks het feit dat ze in Battel woonde, vasthield aan de Franse taal. Ze verwachtte respect van de Battelse burgers voor haar status en wanneer ze dat niet, of niet voldoende, kreeg, strafte ze de mensen. Arbeiders die weigerden om hun diensten te verlenen aan de Empains werden onmiddellijk uit hun huis gezet. Het is door toedoen van deze vrouw dat Victoire Van Nuffel Vlaamsgezind is geworden. Toen Victoire en Louise ooit een gesprek voerden over de taalproblemen tijdens de Eerste Wereldoorlog, waardoor vele Vlaamse boerenjongens de dood vonden in de Westhoek, stelde mevrouw Empain dat "die plattebokken wel Frans verstonden als ze maar genoeg werden gestraft". Op dat ogenblik is er iets in Van Nuffel geknakt. Het is ook in die periode dat ze haar geloof in de kerk verloor. Empain heeft op zijn eentje de bouw van de kerk van Battel gefinancierd, maar Victoire zag wat er achter de schermen gebeurde. De baron liet de Battelse huizen van zijn werkvolk in groen en wit schilderen, hij liet het kanaal verbreden om met zijn stoomboot tot aan zijn huis te kunnen varen. Iedereen kon zien hoe rijk de familie Empain was. Stelen van de armen en via de kerk een aalmoes teruggeven. Ze had genoeg van al die hypocrisie.

De stoomboot van baron Edouard Empain. Hij liet de Leuvense vaart ter hoogte van Battel verbreden om met zijn schip tot aan het kasteel te kunnen varen

Ooit was er een tijd dat ze met de fiets naar Scherpenheuvel reed. Van haar moeder kreeg ze 20 frank mee, om onderweg iets te drinken. Drinken deed ze echter niet. Ze verkoos dorst te lijden en al haar centen in Scherpenheuvel in het offerblok te

werpen, omdat ze geloofde in wat ze zag. Een geloof dat tijdens haar arbeidsperiode bij de familie Empain stilletjesaan is vervaagd en tenslotte is verdwenen. Toen Victoire Van Nuffel naar Parijs verhuisde, kreeg ze van Louise Empain een papier mee dat haar gratis en onbeperkte toegang verleende tot de Parijse metro. Het was Edouard Empain die de ondergrondse van de Franse hoofdstad nagenoeg helemaal op zijn eentje heeft bekostigd. Nooit heeft Van Nuffel gebruik gemaakt van het papier, uit principe. Ook op de uitnodiging van 'madame Denis' om met haar naar Egypte op vakantie te gaan, is ze nooit ingegaan.

Vaarwel wielrennerij

In 1966 kapt Victoire met de wielrennerij. De laatste jaren van haar carrière stonden steeds meer in het teken van blessures en steeds minder in het teken van glansprestaties. Tegen het midden van de jaren 60 was ze het wereldje beu. Ze beëindigde haar carrière en verhuisde naar de Belgische kust. Hoewel ze in de nadagen van haar wielloopbaan nog een lucratief contract uit Italië kreeg aangeboden, hield ze vast aan haar beslissing om te stoppen.

Een overwinning in Willebroek, in 1957

Later pas beseftte ze dat ze toen haar kans heeft verspeeld om het ooit tot sportdirecteur te schoppen. Spijt heeft ze echter niet. Ze begreep ook niet waarom de Italiaanse ploegen haar pas wilden toen haar beste jaren al lang tot het verleden

behoorden. Italië was ideaal om centen te verdienen en ook qua organisatie was alles tot in de puntjes geregeld, maar toch werd het vrouwenwielrennen ook daar nog niet volledig aanvaard. Bij de allereerste koers die Victoire reed in de Laars, waren beide wielen van haar fiets al voor de start kapot: sabotage. Pesterijen kwamen geregeld voor, maar toch konden die niet opwegen tegen de mooie momenten die ze door de wielersport heeft beleefd.

Vic zelf houdt vol dat ze meer uit haar carrière had kunnen halen door doping te slikken. Hoewel ze het vaak heeft overwogen, beweert ze het nooit te hebben gedaan, omdat ze er schrik van had. Die schrik deed ze op bij een kermiskoers in 1958. Een renner had zich zo gedopeerd, dat hij vlak voor haar neus is ingestort. Ze dacht dat hij dood was, maar dat was hij gelukkig niet. Veel had het niet gescheeld. De man had zoveel pillen geslikt dat hij er bijna aan was gestorven.

Na haar carrière heeft ze van de BWB niets meer gehoord, misschien in 2009, bij de vijftigste verjaardag van het BK voor vrouwen. In het buitenland werd ze wel nog geregeld uitgenodigd. Zo was ze gaste bij de opening van het **Sportcomplex Elsy Jacobs** in Luxemburg en heeft ze in Frankrijk een aantal keer gedineerd met verschillende ministers. Zoals zo vaak, worden Belgische kampioenen meer geapprecieerd in het buitenland dan in eigen land. Een palmares heeft ze nooit bijgehouden, maar er is een periode geweest dat ze de koersen telde die ze niet won.

Aan de kust werkte ze eerst in een café in Blankenberge. Na enkele jaren vond ze het echter tijd om zelf een zaak te openen en vestigde ze zich in Zeebrugge. Daar beleefde Van Nuffel geweldige dagen in haar kroeg, café Central. Ze onderhield er contacten met vele vissers en vaste klanten. Gezien haar verleden kreeg ze ook geregeld bekend bezoek over de vloer. Menig kampioen kwam er de dorst lessen. We denken hier bijvoorbeeld aan **Briek Schotte**, legendarisch wielrenner en sportbestuurder van onder meer Eddy Merckx, **Rik Van Steenbergen**, die zelf driemaal wereldkampioen werd op de weg en zowel als klassiek renner en pistier tot de absolute wereldtop behoorde en **Marcel Janssens**, gewezen Belgisch kampioen op de weg. Maar ook de voetbalploegen van Anderlecht en Club Brugge kwamen na een stage aan de kust gegarandeerd even binnen. Haar café is al jaren dicht, maar Vic woont nog steeds in Zeebrugge. Een dorp dat haar hart heeft veroverd.

De wielrennerij wil ze vergeten. Ondanks twee kapotte en inmiddels vervangen schouders en één versleten knie, waren het mooie jaren, maar leven van herinneringen wil de 69-jarige ex-kampioene niet.

Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST

Lezing door Brigitte Balfort Achter de schermen van het Belgisch koningshuis Dorpshuis Hombeek - Vrijdag 9 mei om 20 uur Inkom gratis (ook voor niet-leden)

Ons Belgische koningshuis lijkt misschien minder boeiend dan wat er in Groot-Brittannië bij de Queen en haar familie gebeurt.

Maar over de Belgische royals is er minstens evenveel te vertellen.

Als we de 185- jarige geschiedenis van onze dynastie bestuderen, ontdekken we tal van verhaallijnen die de basis van boeiende romans hadden kunnen vormen.

Het zijn verhalen over politiek, relaties, macht en natuurlijk ook over glamour.

Een Belgisch vervolghet verhaal dat al aan zijn 185ste jaargang toe is.

